

Revidert kursplan i samfunnsmedisin 2021

Kursplanen beskriver planer for kurs som læringsaktivitet i spesialistutdanningen i samfunnsmedisin. Endringene var planlagt endret fra 2021. Som følge av pandemisituasjonen vil endringer i kursgjennomføring bli gjennomført for noen kurs fra høsten 2020.

Kurs som læringsaktivitet i tidligere og ny spesialistutdanning

- Obligatoriske kurs etter tidligere spesialistregelverk (og overgangsordning)
- Anbefalte læringsaktiviteter i ny spesialistutdanning

Tidligere spesialistutdanning og regelverk:

Obligatoriske kurs, 9 kurs med til sammen 330 kurstimer

Innhold og læringsmål i kursene er beskrevet i kursplan fra 2013.

- A. Introduksjonskurs i samfunnsmedisin (25t)
- B. Miljørettet helsevern, smittevern, helsemessig beredskap, planarbeid (30t)
- C. Forebyggende medisin, helsefremmende arbeid og folkehelsearbeid (30t)
- D. Kvalitetsarbeid og tilsyn (30t)
- E. Helserett og saksbehandling (45t)
- F. Administrasjon og ledelse for samfunnsmedisinere (45t)
- G. Kommunikasjon og formidling - rådgivning og samhandling (45t)
- H. Metodekunnskap og kunnskapshåndtering (50t)
- I. Global helse (30t)

Ny spesialistutdanning og ny spesialitetsstruktur, fra 1.3.2019

Hovedprinsippet er gjennomføring og godkjenning av læringsmål. Kurs er anbefalt læringsaktivitet. Læringsmål oppnås ikke alene ved gjennomføring av kurs. Hovedgrunlaget er erfaring fra praksis under supervisjon. Strukturert veiledning, individuelt og i gruppe, nett- og litteraturstudier utgjør andre viktige læringsaktiviteter.

Alle de tidligere obligatoriske kursene er koblet til læringsmål i utdanningsplanen som er godkjent av Helsedirektoratet. For noen læringsmål er flere kurs relevante. Dersom legen ikke følger anbefalt læringsplan må det dokumenteres at læringsmål er oppnådd gjennom andre kurs eller kompetansetiltak.

Se oversikt nedenfor for kobling mellom læringsmål og kurs, både for hvert kurs og samlet.

En viktig endring i ny spesialistutdanning er at antall kurstimer ikke er angitt i spesialistforskriften eller andre styrende dokumenter. I dialog med Helsedirektoratet er det bekreftet at det er læringsmålene som er koblet til det enkelte kurs som er det sentrale prinsipp. Som fagansvarlig instans og kursarrangør har Norsam handlingsfrihet med hensyn til antall kurstimer, læringsformer mv. Hdir anbefaler læringsformer som fremmer egenaktivitet.

Ny gjennomføringsmodell - Samfunnsmedisinkurs i spesialistutdanningen fra 2021: (Gjelder også enkelte kurs fra høsten 2020)

Som hovedprinsipp gjennomføres kursene ved bruk av digitale møter, e-læring, forberedende hjemmeoppgaver og en avsluttende kurssamling. Innholdet i kursene revideres og tilpasset læringsmålene. Antall deltakere pr workshop begrenses til 25 (evt 30). Alle kurs arrangeres både vår og høst (dvs samlet utdanningskapasitet 50-60 pr kurs og år). Flere kurs kan med fordel arrangeres som parallelle sesjoner i en kurssamling.

Modellen medfører:

- Mer egenaktivitet, så vel forberedelser som under kurssamlingen
- Større fleksibilitet med hensyn til tidsbruk
- Mindre kursgrupper fremmer aktiv deltakelse og læring
- Læringsutbytte øker med økende egenaktivitet

Fordeler:

- Kursdeltakerne er mindre borte fra arbeid og familie
- Hver kurssamling har redusert behov for antall forelesere
- Betydelig forenkling og gjennomføring av arrangement, logistikk og påmelding
- Synergieffekter med informasjon, fellesforelesning og sosialt program/nettverk
- Møteledere og forelesere kan bidra på tvers av kursene

Introduksjonskurset i samfunnsmedisin (Kurs A) er omarbeidet til digitalt kurs og gjennomføres i dette formatet fra og med høsten 2020.

Modellen medfører, forutsatt 2-3 kurs i hver kurssamling, at det arrangeres 3 kurssamlinger á 2 dager vår og høst, til sammen 12 kursdager. Til sammenligning består dagens kursprogram av 31 kursdager pr år. Den skisserte modellen vil i tillegg medføre bedre kapasitet, færre deltakere pr kurs og tilbud om samtlige kurs to ganger i året.

Modellen fremmer mulighet for etablering og oppfølging av nettverk. For samfunnsmedisinere som ofte arbeider spredt i kommuner og andre virksomheter er dette et viktig aspekt. Videre styrkes mulighet for felles informasjon og kontakt med leger i spesialisering, og vil være en god arena for fagmedisinsk forening (Norsam), spesialitetskomite og veilederkoordinator.

For leger som følger tidligere spesialistutdanning dimensjoneres forberedende arbeid eller andre læringsaktiviteter som medfører at kravet til timeantall oppnås.

Oslo/Tønsberg september 2020

Kursplanen er utarbeidet av kurskoordinator i Norsam (Henning Mørland) i samråd med styret i Norsam og spesialitetskomiteen.

Henvisninger til styrende dokumenter:

[Kursplan spesialistutdanning](#) i samfunnsmedisin fra 1.1.2013

[Læringsmål](#) for spesialiteten samfunnsmedisin fra 1.3.2019 (Hdir)

[Anbefalt utdanningsplan](#) i samfunnsmedisin fra 1.3.2019 (Hdir)

[Temahefte](#) for samfunnsmedisin i ny spesialistutdanning

[Anbefalt utdanningsplan](#) for felles kompetansemål (FKM) i ASA-spesialitetene (Hdir)

[Temahefte](#) for felles kompetansemål (FKM)

[Spesialistforskriften med kommentarer](#), rundskriv I-2/2019 (HOD)

Læringsmål koblet til kurs:

Kurs A: Introduksjonskurs i samfunnsmedisin:

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	009	Råd og veiledning	Ha god kunnskap om sin rolle som rådgiver i egen organisasjon.
SAM	010	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om kvalitetsarbeid og internkontroll.
SAM	011	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha kunnskap om ulike metoder for kvalitets- og tjenesteutvikling, herunder grunnleggende kvalitetsteorier.
SAM	012	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om det statlige tilsynet med helse- og omsorgstjenestene.
SAM	021	Ledelse og administrasjon	Ha god kunnskap om organiseringen av helsetjenesten og øvrig offentlig forvaltning.

Kurs B: Miljørettet helsevern, smittevern, beredskap og planarbeid

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	024	Ledelse og administrasjon	Beherske delegering, samhandling og brukermedvirkning.
SAM	026	Plan- og prosjektarbeid	Ha god kunnskap om plan- og prosjektarbeid.
SAM	027	Plan- og prosjektarbeid	Beherske planprosesser og gjennomføring av prosjekter i egen virksomhet.
SAM	032	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid nasjonalt og lokalt.
SAM	033	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om det lovmessige ansvar, roller og myndighet for beredskap nasjonalt og i egen organisasjon.
SAM	035	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Selvstendig kunne anvende samfunnsmedisinsk kompetanse i en krisesituasjon.
SAM	036	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om lovgrunnlaget og andre styrende dokumenter for smittevernarbeidet.
SAM	037	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om kommunelegens særlige ansvar for smittevernarbeidet i kommunen.
SAM	038	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Beherske ledelse og organisering av smittevernarbeid.
SAM	039	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om det lovmessige ansvar for miljørettet helsevern i kommunen.
SAM	040	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha kjennskap til tilsyn innen miljørettet helsevern.

Kurs C: Folkehelsearbeid

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	009	Råd og veiledning	Ha god kunnskap om sin rolle som rådgiver i egen organisasjon.
SAM	016	Kartlegging og analyse	Ha kunnskap om epidemiologisk metode.

SAM	018	Kartlegging og analyse	Ha kunnskap om analyse og fortolkning av helserelaterte lokale data og data fra sentrale databaser.
SAM	026	Plan- og prosjektarbeid	Ha god kunnskap om plan- og prosjektarbeid.
SAM	027	Plan- og prosjektarbeid	Beherske planprosesser og gjennomføring av prosjekter i egen virksomhet.
SAM	032	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid nasjonalt og lokalt.
SAM	033	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om det lovmessige ansvar, roller og myndighet for beredskap nasjonalt og i egen organisasjon.
SAM	035	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Selvstendig kunne anvende samfunnsmedisinsk kompetanse i en krisesituasjon.

Kurs D: Kvalitetsarbeid og tilsyn

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	010	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om kvalitetsarbeid og internkontroll.
SAM	011	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha kunnskap om ulike metoder for kvalitets- og tjenesteutvikling, herunder grunnleggende kvalitetsteorier.
SAM	012	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om det statlige tilsynet med helse- og omsorgstjenestene.
SAM	013	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om tilsynsmetodikk og tilsynsarbeid.
SAM	014	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Selvstendig kunne bistå egen organisasjon med kvalitetsutvikling og kvalitetssikring.
SAM	015	Kartlegging og analyse	Ha god kunnskap om ROS-metodikken og anvendelse av denne metoden.

Kurs E: Helserett og saksbehandling

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	001	Saksbehandling	Ha god kunnskap om lovverket som regulerer offentlig saksbehandling.
SAM	002	Saksbehandling	Ha god kunnskap om lovverket som regulerer tvang innen psykisk og somatisk helse.
SAM	005	Råd og veiledning	Ha god kunnskap om lover og forskrifter som har betydning i samfunnsmedisinsk arbeid.
SAM	036	Helseberedskap, smittevern og miljørettet helsevern	Ha god kunnskap om lovgrunnlaget og andre styrende dokumenter for smittevernarbeidet.

Kurs F: Administrasjon og ledelse

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	010	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om kvalitetsarbeid og internkontroll.
SAM	011	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha kunnskap om ulike metoder for kvalitets- og tjenesteutvikling, herunder grunnleggende kvalitetsteorier.

SAM	012	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om det statlige tilsynet med helse- og omsorgstjenestene.
SAM	020	Kartlegging og analyse	Ha kunnskap om helseøkonomi.
SAM	021	Ledelse og administrasjon	Ha god kunnskap om organiseringen av helsetjenesten og øvrig offentlig forvaltning.
SAM	022	Ledelse og administrasjon	Ha god kunnskap om budsjett og regnskap, personalforvaltning, mål- og resultatstyring.
SAM	023	Ledelse og administrasjon	Ha kjennskap til ulike ledelsesteorier.
SAM	024	Ledelse og administrasjon	Beherske delegering, samhandling og brukermedvirkning.
SAM	025	Ledelse og administrasjon	Selvstendig kunne forstå budsjett og regnskap i egen organisasjon.
SAM	027	Plan- og prosjektarbeid	Beherske planprosesser og gjennomføring av prosjekter i egen virksomhet.

Kurs G: Rådgivning og samhandling, kommunikasjon og formidling

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	008	Råd og veiledning	Beherske formidling av bred samfunnsmedisinsk kunnskap og være i stand til å veilede og gi råd til samarbeidspartnere, virksomheter, beslutningstakere, befolkningen og media.
SAM	009	Råd og veiledning	Ha god kunnskap om sin rolle som rådgiver i egen organisasjon.

Kurs H: Forskningsmetode og kunnskapshåndtering

Spes/LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	008	Råd og veiledning	Beherske formidling av bred samfunnsmedisinsk kunnskap og være i stand til å veilede og gi råd til samarbeidspartnere, virksomheter, beslutningstakere, befolkningen og media.
SAM	016	Kartlegging og analyse	Ha kunnskap om epidemiologisk metode.
SAM	017	Kartlegging og analyse	Ha god kunnskap om relevante kunnskaps- og informasjonsbaser.
SAM	018	Kartlegging og analyse	Ha kunnskap om analyse og fortolkning av helserelaterte lokale data og data fra sentrale databaser.
SAM	024	Ledelse og administrasjon	Beherske delegering, samhandling og brukermedvirkning.
SAM	027	Plan- og prosjektarbeid	Beherske planprosesser og gjennomføring av prosjekter i egen virksomhet.
SAM	041	Akademisk kompetanse	Ha god kunnskap om kunnskapsbasert praksis.
SAM	042	Akademisk kompetanse	Beherske vitenskapelig metodikk ved evaluering av arbeidsstedets eller egne resultater.
SAM	043	Akademisk kompetanse	Kunne gjøre systematiske søk i vitenskapelige databaser og ha kjennskap til og kunne benytte systematiske oversikter i eget arbeid.

Kurs I: Global helse

SAM	028	Internasjonal helse	Ha god kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid globalt.
SAM	029	Internasjonal helse	Kjenne til ulike globale helsetjenestesystemer.
SAM	030	Internasjonal helse	Kjenne til overnasjonale organisasjoner på helseområdet.
SAM	031	Internasjonal helse	Ha god kunnskap om helsetjenestetilbud til flyktninger, asylsøkere og andre innvandrere.

Oversikt for læringsmål alle kurs samlet:

Spes/LM-kode	LM ID	KURS A	KURS B	KURS C	KURS D	KURS E	KURS F	KURS G	KURS H	KURS I
SAM	001					E				
SAM	002					E				
SAM	003									
SAM	004									
SAM	005					E				
SAM	006									
SAM	007									
SAM	008							G	H	
SAM	009	A		C				G		
SAM	010	A			D		F			
SAM	011	A			D		F			
SAM	012	A			D		F			
SAM	013				D					
SAM	014				D					
SAM	015				D					
SAM	016			C					H	
SAM	017								H	
SAM	018			C					H	
SAM	019									
SAM	020						F			
SAM	021	A					F			
SAM	022						F			
SAM	023						F			
SAM	024		B				F		H	
SAM	025						F			
SAM	026		B	C						
SAM	027		B	C			F		H	
SAM	028									I
SAM	029									I
SAM	030									I
SAM	031									I
SAM	032		B	C						
SAM	033		B	C						
SAM	034									
SAM	035		B	C						

